

గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి శ్రీ కె.సురేందర్

క్రిమినల్ పిటిషన్ నెం.6744/2018

ఉత్తరువు :

1. పిటిషనర్లు తండ్రి మరియు కొడుకు, వీరిపై ఐపిసి సెక్షన్ 420 మరియు తెలంగాణ పాస్ బ్రోకర్స్ యాక్ట్, 2002 లోని సెక్షన్ 29 (సంక్షిప్తంగా 'చట్టము') ల క్రింద ఆరోపణ దాఖలు చేయబడినవి.

2. మొదటి పిటిషనర్ నుండి 7 లక్షల రూపాయల రుణం తీసుకొని, ఆ రుణాన్ని తిరిగి చెల్లించానని. మళ్లీ రూ.35.00 లక్షల రుణాన్ని తీసుకున్నానని, దాని కోసం నెలకు రూ. 3/- వడ్డీ వసూలు చేయబడిందని మరియు 2వ ప్రతివాది, 2వ పిటిషనర్ పేరిట తన భూమిని రిజిస్టర్ చేయించుకొని రుణాన్ని తిరిగి చెల్లించిన తర్వాత భూమిని తిరిగి తరలిస్తామని పిటిషనర్లు ఇచ్చిన హామీపై ఆ రిజిస్ట్రేషన్ జరిగింది. అయితే, డబ్బు ఇచ్చినప్పటికీ, 2వ ప్రతివాది తన పేరిట భూమిని తిరిగి రిజిస్టర్ చేయడానికి, పిటిషనర్లు నిరాకరించారని. 2వ ప్రతివాది పేరిట భూమిని తిరిగి పంపిణీ చేస్తామన్న హామీ గ్రామ పెద్దల ముందు లిఖితపూర్వకంగా ఇవ్వబడిందని 2వ ప్రతివాది ఫిర్యాదు చేశారు.

3. ఆ ఫిర్యాదు ఆధారంగా చెరియల్ పోలీసులు దర్యాప్తు చేపట్టారు.

4. పిటిషనర్ల తరపున హాజరైన న్యాయవాది ఐపిసి సెక్షన్ 420 లేదా చట్టము లోని సెక్షన్ 29 యొక్క ఏ అంశాలూ రూపొందించబడలేదని సమర్పించారు. రిజిస్టర్డ్ భూమిని తిరిగి బదిలీ చేయడంలో పిటిషనర్లు విఫలమయ్యారని ఆరోపణలు ఉన్నాయి. భూమిని రిజిస్టర్ చేసిన తరువాత, భూమి ధర పెరిగినందున, రెండవ ప్రతివాది ఎటువంటి ఆధారం లేకుండా తప్పుడు ఫిర్యాదు దాఖలు చేయడాన్ని ప్రారంభించాడు. ఇంటర్నేషనల్ అడ్వాన్స్డ్ రీసెర్చ్ సెంటర్ ఫర్ ఫౌడర్ మెటలర్జీ అండ్ న్యూ మెటీరియల్స్ (ఎఆర్ఐఐ) మరియు ఇతరులు వర్సెస్ నివ్రూ సెర్లాస్ టెక్నిక్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ మరియు మరొకరు కేసులో అతను గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు తీర్పుపై ఆధారపడ్డారు. ఐపిసి సెక్షన్ 420 క్రింద నేరాన్ని పరిగణించుటకు అవసరమైన అంశాలు: (i) మోసం; (ii) ఆస్తిని పంపిణీ చేయడానికి నిజాయితీ లేని ప్రలోభాలు; (iii) ప్రేరేపణ చేయడానికి ప్రయత్నించిన సమయంలో నిందితుని ఉద్దేశం. పార్టీల మధ్య ఒప్పందం పౌర స్వభావం గలదిగా కనిపిస్తే, అటువంటి సందర్భాలలో నేర బాధ్యతను విధించరాదని గౌరవనీయమైన సుప్రీంకోర్టు పేర్కొంది.

5. ఉమా శంకర్ గోపాలిక వర్సెస్ బీహార్ రాష్ట్రం మరియు మరొకరు కేసు లో కూడా ఆయన గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు తీర్పుపై ఆధారపడ్డారు. ఈ తీర్పులో, గౌరవనీయమైన సుప్రీంకోర్టు FIR ను రద్దు చేసింది. ఈ కేసులో, ఫిర్యాదులోని ఆరోపణలు ఏమిటంటే, నిందితులు రూ. 4,20,000 బీమా క్లెయిమ్ము అందుకున్నారు-మరియు వాగ్దానం చేసిన విధంగా ఫిర్యాదుదారునికి రూ.2,60,000 చెల్లించడంలో విఫలమయ్యారు. గౌరవనీయమైన సర్వోన్నత న్యాయస్థానం ఒప్పంద ఉల్లంఘన మాత్రమే జరిగిందని, తదనుగుణంగా ప్రోసీడింగ్సులను రద్దు చేసింది.

7. బి.సురేశ్ యాదవ్ వర్సెస్ షరీఫా బీ మరియు జోసెఫ్ సాల్వరాజ్ ఎ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ గుజరాత్ మరియు ఇతరులు కేసులో మరియు ఉషా చక్రవర్తి మరియు మరొకరు వర్సెస్ పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రం మరియు మరొకరు కేసులో కూడా గౌరవనీయమైన సుప్రీంకోర్టు తీర్పు, వివాదాలు సివిల్ స్వభావం కలిగి ఉన్నప్పుడు, క్రిమినల్ చర్యలను కొనసాగించడానికి అనుమతించలేమని సుప్రీంకోర్టు అభిప్రాయపడింది. తదనుగుణంగా, ప్రోసీడింగ్స్ రద్దు చేయబడినాయి.

8. మరోవైపు, ప్రతివాదుల తరపున హాజరైన న్యాయవాది, రెండవ ప్రతివాది పరిస్థితిని సద్వినియోగం చేసుకుని, రుణం ఇవ్వవలసి వస్తే భూమి నమోదు చేయవలసి ఉంటుందని, రుణం మొత్తాన్ని తిరిగి చెల్లించిన తర్వాత, భూమిని రెండవ ప్రతివాదికి తిరిగి చెందజేస్తామని తప్పుడు వాగ్దానం చేయబడిందని సమర్పించారు. తదనుగుణంగా, ఆ పత్రాన్ని పెద్దల ముందు కూడా వ్రాసిచ్చినారు. ఈ పరిస్థితులలో, కేసు దర్యాప్తు ప్రారంభ దశలో ఉన్నందున, విచారణ కొనసాగించాల్సి ఉంది.

9. పేర్కొన్న విధంగా ఆ భూమిని వాస్తవంగా ఫిర్యాదుదారుడు/ప్రతివాది చే బదిలీ చేయబడినది. అయితే, 2వ ప్రతివాది రుణ మొత్తాన్ని తిరిగి చెల్లించడానికి ముందుకొచ్చినప్పటికీ భూమిని తిరిగి బదిలీ చేయలేదని ఫిర్యాదు చేయబడినది.

10. మోసము చేసాడనే నేరాన్ని పరిగణించుటకు, నిందితుడు మోసము చేసి ఉండాలి. భూమి రిజిస్ట్రేషన్ చేసినప్పుడు మాత్రమే రుణం ఇస్తామని, రుణం మొత్తాన్ని తిరిగి చెల్లించిన తర్వాత భూమిని తిరిగి రిజిస్ట్రేషన్ చేస్తామని పిటిషనర్లు హామీ ఇచ్చారనే ఆరోపణలు ఉన్నాయి. ఈ లావాదేవీలో పిటిషనర్లు మరియు ప్రతివాదుల మధ్య ఒక 'ఏర్పాటు ఒప్పందం' కూడా అమలు చేయబడింది.

11. మోసము చేయు నేరాన్ని పరిగణించుటకు, మోసము చేయాలనే ఉద్దేశం లావాదేవీ ప్రారంభం నుండి ఉండాలి. రుణం తిరిగి చెల్లించిన తర్వాత భూమిని తిరిగి రిజిస్ట్రేషన్ చేస్తామని పేర్కొంటూ పిటిషనర్లు ఒక పత్రాన్ని అమలు చేశారు. సాధారణ అమ్మకపు లావాదేవీలలో, అటువంటి పత్రం

అమలు చేయబడదు. రుణాన్ని ఇచ్చే సమయంలో వాస్తవ ఫిర్యాదుదారుని మోసము చేయుట చేయాలనే ఆలోచనను నిందితుడు ఆస్వాదించాడా మరియు భూమిని నమోదు చేయమని కోరాడా, తద్వారా అతను తరువాత తేదీలో తిరిగి నమోదు చేసుకోవడానికి నిరాకరిస్తాడా, ఇవన్నీ దర్యాప్తు సమయంలో నిర్ణయించగల వాస్తవ ప్రశ్నలు. పిటిషనర్లు తప్పుడు హామీ ఇచ్చి తమ పేరిట భూమిని రిజిస్ట్రేషన్ చేయించుకున్నారని ప్రాథమికంగా తెలుస్తోంది. రుణం చెల్లించిన తర్వాత భూమిని తిరిగి రిజిస్ట్రేషన్ చేయడానికి మరొక పత్రాన్ని అమలుపరచు వలసిన అవసరం లేదు. స్పష్టంగా, పిటిషనర్లు అనుసరించిన కార్యాచరణ విధానం రెండవ ప్రతివాదికి తప్పుడు నష్టానికి దారితీసింది. రుణ మొత్తాన్ని తిరిగి చెల్లించిన తర్వాత, భూమిని తిరిగి నమోదు చేయబడుతుందనే వాదనను విశ్వసిస్తూ, ఫిర్యాదుదారు పిటిషనర్ల పేరిట భూమిని నమోదు చేసినట్లు తెలుస్తోంది. ఇదే విధమైన విధానాన్ని అవలంబించినందుకు పిటిషనర్లపై ఇతర ఫిర్యాదులు కూడా ఉన్నాయి.

12. స్కోడా ఆటో వోక్స్వాగన్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ ఉత్తర్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రం కేసులో లో 2020 నాటి స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ (క్రిమినల్) నెం.4931 లో, 26.11.2020 నాటి తీర్పులో కోర్టులు దర్యాప్తును అడ్డుకోకూడదని మరియు చాలా తక్కువగా మరియు జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలని, అది కూడా అరుదైన కేసులలో మాత్రమే క్రిమినల్ ప్రాసిక్యూషన్ను రద్దు చేయాలని గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్ట్ అభిప్రాయపడింది.

13. మోసము చేసినట్లు ప్రాథమికంగా కేసు ఉన్నట్లు కనిపిస్తున్నందున, ఈ కోర్టు దర్యాప్తు దశలో కార్యకలాపాలను రద్దు చేయడానికి మొగ్గు చూపదు.

14. తదనుగుణంగా, క్రిమినల్ పిటిషన్ను కొట్టివేయడమైనది. పర్యవసానంగా, ఇతరత్రా దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే, అవి కొట్టివేయబడినాయి.

కె.సురేందర్, న్యాయమూర్తి

తేదీ. 29.08.2023